

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

راه کارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری

فریدون عبدی^۱

چکیده

اقتصاد متکی به نفت اقتصادی است وابسته به درآمدهای نفتی که از سال‌های قبل ایجاد شده است به تعبیر مقام معظم رهبری «این وابستگی، میراث شوم صد ساله‌ی ماست» اما اقتصاد پایدار اقتصاد تولید محور و دانش بنیان است. به تعبیر مقام معظم رهبری «برای اقتصاد یک کشور، مهم‌ترین بخشی که می‌تواند یک شکوفائی پایدار را به وجود بیاورد، تولید است؛ بخصوص آن بخش اقتصاد تولیدی که متکی است به دانش و علم است» از این رو بررسی راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری، حائز اهمیت فراوانی بوده و ضرورتی دو چندان می‌یابد. پژوهش مذکور که بررسی موضوع فوق می‌پردازد از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات، کیفی و برای گردآوری داده‌ها از روش «گراند تئوری» استفاده شده است. نتایج بیانگر آن است که مقام معظم رهبری با دیدگاهی سیستمی و کل‌نگر ضمن تبیین مفاهیم اقتصاد متکی به نفت و اقتصاد پایدار، راه کارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار را ارائه نموده است از این راهکارها می‌توان به مواردی مانند: «جایگزین کردن نفت با فعالیتهای اقتصادی درآمدزای دیگر، تکیه بر تولید و اقتصاد دانش بنیان، تمرکز بر صنایع دانش‌بنیان، ایجاد شرکت‌های دانش بنیان، توانمند سازی بخش خصوصی، حفظ استقلال اقتصادی، استفاده از همه‌ی ظرفیتهای دولتی و مردم، مبارزه با مفاسد اقتصادی، مهار تورم و تامین ارزش پول ملی، مردمی کردن اقتصاد و بها دادن به مردم و غیر... اشاره کرد

واژگان کلیدی: راهکار، اقتصاد، مقاومت، اقتصاد مقاومتی، اقتصاد پایدار

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران با سطوح مختلفی از تهدیدات متنوع مواجه بوده است، اما در چند سال اخیر تهدیدات اقتصادی بصورت ویژه مورد توجه دشمن قرار گرفته و شدت یافته است، از این رو پس از ابلاغ سیاست‌های کلی خودکفایی دفاعی و امنیتی در اواخر سال ۱۳۹۲ توسط مقام معظم رهبری، راهبرد اقتصاد مقاومتی به عنوان یک سیستم اقتصادی پایدار مطرح شد؛ چرا که برخورداری هر کشوری از یک نظام اقتصادی مقاوم و پایدار نقش بسزایی در معیشت و پیشرفت آن کشور ایفا می‌کند. پایداری در اقتصاد مفهومی است که در پی مقاوم سازی، بحران‌سازی و ترسیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی مطرح می‌شود که قطعاً باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت‌های همگانی و مدبرانه، پیش شرط و الزام چنین موضوعی است. اقتصاد پایدار کاهش وابستگی‌ها مخصوصاً وابستگی به نفت و تأکید روی مزیت‌های تولید داخلی و تلاش برای خود اتکایی است. اقتصاد پایدار به معنای آمادگی روحی و عملی برای پایداری

^۱ - پژوهشگر و عضو هیئت علمی دانشگاه امام علی(ع) و دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه آزاد واحد تهران شمال،

Abdifridon135@yahoo.com

در برابر حملات اقتصادی دشمن و پاسخ به آن در کوتاه مدت و حرکت به سمت طراحی الگوی اقتصادی اسلامی در چارچوب الگوی اسلامی / ایرانی پیشرفت در درازمدت است.

به هر حال شناخت یک نظام اقتصادی که دارای مبانی فکری و ارزشی مناسب بوده و با اصول و جهانبینی‌های نظام حاکم مطابقت داشته باشد و ساختارهای تصمیم‌گیری، اطلاعاتی و انگیزشی را شکل بدهد بسیار مهم می‌باشد. در این میان دین اسلام، مسأله اقتصاد را به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی بشری، مطرح کرده و نگرش خاصی به آن دارد که اگر بخواهیم آن را در میان مکاتب اقتصادی حاضر دنیا بشناسیم باید بگوییم «نظام اقتصاد اسلامی عبارت است از مجموعه قواعد کلی ارائه شده در اسلام در زمینه روش تنظیم حیات اقتصادی و حل مشکلات اقتصادی در راستای تأمین عدالت اجتماعی». با توجه به این تعریف می‌توان اقتصاد مقاومتی در چارچوب انگاره مقاومت و بر اساس فهم دقیق مفاهیم اقتصاد اسلامی تبیین نمود که ضرورت رسیدن به آن از الزامات اساسی است.

بیان مسئله

آنچه مسلم است اتکای کشور به درآمدهای نفتی و عدم برنامه ریزی معقول و منطقی برای بهره‌مندی از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های فراوان برای افزایش درآمد غیرنفتی، از مهمترین نگرانی‌ها و دغدغه‌های دیرینه نخبگان جامعه به ویژه مقام معظم رهبری است (سنایی‌فر و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۰۸). بنابراین یکی از ملاحظات مهم برای رسیدن به اهداف حقیقی و استمرار در تحقق بخشی به آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی در مسائل اقتصادی و مقابله با تهدیدات و تهاجم اقتصادی دشمن، توجه اساسی به اقتصاد مقاومتی به عنوان اقتصادی پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری می‌باشد که تداوم این مسیر نیازمند، شناخت و عمل به راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم است لذا با در نظر گرفتن موارد فوق و اهمیت و ضرورت توجه به اقتصاد پایدار، فواید و مزایای فراوان بکارگیری و بهره‌برداری صحیح از آن در راستای پیشرفت اسلامی ایرانی، محقق موضوع تحقیق خود را، تحت عنوان «راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری» قرار داده است.

مبانی نظری تحقیق

– **اقتصاد پایدار:** اقتصادی است مقاوم، پایدار و دانش بنیان. در ضمن اقتصاد دانان به اهمیت دانش به عنوان عامل اصلی در رشد پایدار^۱ اشاره کرده‌اند و مفاهیمی همچون اقتصاد دانش بنیان مطرح نموده‌اند. ارکان اساسی اقتصاد دانش بنیان بر اساس گزارش بانک جهانی شامل نیروی کار تحصیل کرده، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و ساختار اطلاعاتی^۲، تحقیق و توسعه و رژیم نهادی^۳ می‌باشند (World Bank, ۲۰۰۲). از طرف دیگر، دانش همیشه در فعالیت‌های اقتصادی مهم بوده است (Smith, ۲۰۰۲) در سطح کلان، شرایط اقتصادی یک کشور همچون ثبات اقتصادی، فراهم بودن امنیت برای سرمایه‌گذاری، شفاف و با ثبات بودن قوانین می‌تواند نقش به‌سزایی در تأمین امنیت مورد نیاز برای فعالیت‌های بلند مدت فراهم نموده است.

– **اقتصاد متکی به نفت:** اقتصاد به نفت یعنی اقتصادی که وابسته به درآمدهای نفتی باشد که از سال‌های قبل ایجاد شده است به تعبیر مقام معظم رهبری «این وابستگی، میراث شوم صد ساله‌ی ماست. ما اگر بتوانیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیتهای اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین

^۱ Sustainable development

^۲ Info-structure

^۳ Institutional regime

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

حرکت مهم را در زمینه‌ی اقتصاد انجام داده‌ایم^۱». اقتصاد متکی به نفت غیرمقاومتی، ناپدار و فناپذیر است چون نفت فناپذیر است، درآمد نفتی ناپایدار است، نفت غیر مقاومتی است، نفت در مقابل تکانه‌ها ناتوان است و نفت بخش اقتصادی نیست

- **اقتصاد مقاومتی:** اقتصاد مقاومتی اقتصادی پایدار است. در واقع مفهومی است که در پی مقاوم سازی، بحران‌سازی و ترسیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی مطرح می‌شود که قطعاً باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت‌های همگانی و مدبرانه، پیش شرط و الزام چنین موضوعی است. اقتصاد مقاومتی کاهش وابستگی‌ها و تأکید روی مزیت‌های تولید داخلی و تلاش برای خود اتکایی است (فولادگر، ۱۳۹۱: ۱۰). اقتصاد مقاومتی نتیجه و ثمره اقتصادی است که با تکیه بر حرکت‌های جهادی و فداکارانه در برابر احتکار و انحصار قد علم می‌کند و با تورم و گرانی مقابله می‌کند تا مردم به آسایش نسبی در زندگی برسند (آهنی‌ها، ۱۳۹۱: ۱). این نوع اقتصاد معمولاً در روریاوی با اقتصاد وابسته و مصرف کننده یک کشور قرار می‌گیرد که منفعل نیست و در مقابل اهداف اقتصادی ابستادگی نموده و سعی در تغییر ساختارهای اقتصادی موجود و بومی‌سازی آن براساس جهانبینی و اهداف دارد (بزرگ نیا، ۱۳۹۱: ۲۰).

اهمیت موضوع تحقیق

در ایران اسلامی تحقیق و پژوهش در خصوص فعالیت اقتصادی حائز اهمیت فراوانی است؛ چرا که در اسلام اقتصاد هدف نیست، بلکه خود ابزاری برای بشر است تا انسان‌ها بتوانند ظرفیت‌های وجودی خود را کشف کرده و اسمای الهی را در خود تحقق بخشند. لذا فعالیت اقتصادی در نظام اسلامی برای نظام سلطه نقطه‌ی قابل توجه و مهمی است؛ که به صورت گسترده درصدد مقابله با آن هستند. بنابراین توجه به این موضوع از جنبه‌های مهمی از جمله توجه به علل و اهداف دشمن در تهاجم اقتصادی علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ضرورت داشته و از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. این اهمیت در بیانات مقام معظم رهبری قابل توجه است آنجا که می‌فرمایند: «این یک واقعیت است. کشور دارد پیشرفت می‌کند. ما افق‌های بسیار بلند و نویدبخشی را در مقابل خودمان مشاهده می‌کنیم. خب، بدیهی است که حرکت به سمت این افق‌ها، معارض‌ها و معارضه‌هایی هم دارد^۲». «همه‌ی کسانی که ناظر مسائل گوناگون بودند، می‌توانستند حدس بزنند که هدف دشمن، فشار اقتصادی بر کشور است. معلوم بود و طراحی‌ها نشان می‌داد که اینها می‌خواهند بر روی اقتصاد کشور متمرکز شوند. اقتصاد کشور ما برای آنها نقطه‌ی مهمی است. هدف دشمن این بود که بر روی اقتصاد متمرکز شود، به رشد ملی لطمه بزند، به اشتغال لطمه بزند، طبعاً رفاه ملی دچار اختلال و خطر شود، مردم دچار مشکل شوند، دلزده بشوند، از نظام اسلامی جدا شوند؛ هدف فشار اقتصادی دشمن این است^۳».

روش تحقیق

در راستای درک مفاهیم، توصیف و تبیین متغیرهای اساسی در موضوع تحقیق و با توجه به ماهیت کیفی بودن تحقیق از روش «گراند تئوری» استفاده شده است. گراند تئوری بعنوان روش، نوعی تحقیق در عرصه است. در واقع فرآیندی است برای تعمیم نتایج حاصل از یک مشاهده خاص به نظریه‌ای جامع‌تر؛ نظریه‌ای که در زندگی روزمره انسان‌ها نشر و نما می‌یابد. طی این روش، نظریه‌ای به طریق استقرایی از تجارب روزمره، تعاملات، مستندات، ادبیات و مشاهدات استخراج می‌گردد. این نظریه از راه جمع‌آوری سیستماتیک داده‌ها و تحلیل اطلاعات مربوط به پدیده، کشف شده،

۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۳/۵

۲- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان نهم رمضان المبارک ۱۴۳۳- ۱۳۹۱/۵/۸

۳- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳- ۹۱/۳/۵

توسعه یافته و به طور مشروط و موقت تأیید شده است. در این روش محقق کار خود را با یک تئوری شروع نمی‌کند که بخواهد آن را اثبات نماید، بلکه با یک مطالعه در عرصه شروع می‌کند و اجازه می‌دهد چیزهایی که به آن عرصه مربوط می‌شوند، خود را نمایان سازند. از این رو جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و نظریه با یکدیگر رابطه دوطرفه دارند. هدف محقق آن است که از لحاظ نظری به توضیح کامل درباره یک پدیده خاص نایل آید. «گراندد تئوری» آفرینش نظریه به روش استقرایی و تلاش برای درک درست و احساس مناسب از وقایع روزمره است (ادیب حاج باقری، و همکاران، ۱۳۸۶: ۱۲۳).

اهداف تحقیق

هدف اصلی از انجام تحقیقات به روش «گراندد تئوری»، بررسی و روشن‌سازی فرآیندهای اجتماعی مورد نظر است که این فرآیندها از تحلیل اطلاعات بدست می‌آید (ادیب حاج باقری، و همکاران، ۱۳۸۶: ۵۷). لذا هدف اساسی از انجام این تحقیق، بررسی راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری است

سؤالات تحقیق

تحقیق علمی در واقع با تلاش برای پاسخ دادن به سؤال آغاز می‌شود (خورشیدی و قریشی ۱۳۸۱: ۴۰). با توجه به اینکه سؤال راهنمای محقق در طول کار خواهد بود لذا محقق، با در نظر گرفتن سؤالاتی، اقدامات پژوهشی خود را متمرکز و همگرا ساخته تا اثربخشی آنرا افزایش دهد. از این رو سؤال اصلی تحقیق عبارت است از:

- راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری چیست؟

شرح و تحلیل داده‌ها (بحث و بررسی)

در این تحقیق داده‌ها از طریق، تحلیل و بررسی منابع معتبر (متن سخنرانی‌های مقام معظم رهبری)، طبق روش «گراندد تئوری» جمع‌آوری گردید و محقق برای شکل‌دهی مفاهیم از ابتدای جمع‌آوری ضمن تحلیل و بررسی به کدگذاری آزاد و محوری مطالب پرداخت و نهایتاً زمینه پاسخگویی به سؤال اصلی تحقیق بیان راهکارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار فراهم آمد. بعضی از راهکارهای به شرح زیر می‌باشد:

- جایگزین کردن نفت با فعالیتهای اقتصادی در آمدزای دیگر: «این وابستگی، میراث شوم صد ساله‌ی ماست. ما اگر بتوانیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیتهای اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین حرکت مهم را در زمینه اقتصاد انجام داده‌ایم»^۱.

- متکی بر تولید و اقتصاد دانش بنیان: «برای اقتصاد یک کشور، مهم‌ترین بخشی که می‌تواند یک شکوفائی پایدار را به وجود بیاورد، تولید است؛ بخصوص آن بخش اقتصاد تولیدی‌ای که متکی است به دانش، متکی است به علم؛ اینجا این جور است؛ هم اقتصادی است، هم تولیدی است، هم علمی است؛ دانش بنیان است. این، شایسته‌ی ملت ایران است»^۲.

- تمرکز بر صنایع دانش بنیان: «امروزه صنایع دانش بنیان از جمله‌ی کارهایی است که می‌تواند این خلأ را تا میزان زیادی پر کند. ظرفیتهای گوناگونی در کشور وجود دارد که میتواند این خلأ را پر کند. همت را بر این بگماریم؛ برویم به سمت این که هرچه ممکن است، وابستگی خودمان را کم کنیم»^۳.

۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۳/۵

۲- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۳- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۳/۵

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

- ایجاد شرکت های دانش بنیان: « به نظر من یکی از بخشهای مهمی که می تواند این اقتصاد مقاومتی را پایدار کند، همین شرکت های دانش بنیان است؛ این یکی از بهترین مظاهر و یکی از مؤثرترین مؤلفه های اقتصاد مقاومتی است؛^۱». «- بخش شرکت های دانش بنیان و فعالیتهای اقتصادی دانش بنیان خیلی جاده ی باز و امیدبخشی است^۲».

- توانمند سازی بخش خصوصی: «باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود؛ حالا از طریق بانکهاست، از طریق قوانین لازم و مقررات لازم است؛ از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش مردمی، فعال شود^۳» «بخش خصوصی را باید توانمند کرد؛ هم به فعالیت اقتصادی تشویق بشوند، هم سیستم بانکی کشور، دستگاه های دولتی کشور و دستگاه های که میتوانند کمک کنند - مثل قوه ی مقننه و قوه ی قضائیه - کمک کنند که مردم وارد میدان اقتصاد شوند^۴».

- حفظ استقلال اقتصادی: «کشورهای تحت سلطه هرگز یک اقتصاد درست و حسابی نداشته اند. گاهی یک رونق ظاهری داشته اند، که می بینید در بعضی از کشورهای تحت سلطه رونق ظاهری دارند؛ اما ساخت اقتصادی خراب است؛ یعنی اگر یک شیر را رویشان ببندند؛ یک حساب را مسدود کنند، یا تصرف اقتصادی کنند، همه چیز فرو خواهد ریخت و نابود خواهند شد^۵».

- استفاده از همه ی ظرفیتهای دولتی و مردمی: «استفاده از همه ی ظرفیتهای دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه ها و راهکارهایی که صاحب نظران میدهند، استفاده کنید، هم از سرمایه ها استفاده شود^۶».

- امنیت فضای اقتصادی: «ممکن است کسانی بخاطر تصور کنند که مبارزه با مفسدان و سوءاستفاده کنندگان از ثروتهای ملی، موجب ناامنی اقتصادی و فرار سرمایه ها است. به این اشخاص تفهیم کنید که بعکس، این مبارزه موجب امنیت فضای اقتصادی و اطمینان کسانی است که میخواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند. تولید کنندگان این کشور، خود نخستین قربانیان فساد مالی و اقتصاد ناسالم اند^۷».

- شفاف سازی و اصلاح رسانی مسائل اقتصادی برای مردم: «دستگاه های اقتصادی هم بیان کنند که برای بارور کردن اقتصاد کشور، پر کردن شکاف طبقاتی، برطرف کردن فقر و محرومیت از طبقات محروم کشور و آباد کردن این کشور پربرکت و قابل آبادی در همه ی مناطق وسیع آن، چه تلاشی انجام داده اند^۸».

- مهار تورم و تامین ارزش پول ملی: « برطرف کردن مشکل معیشتی از قشر کارگر و معلم و قشرهای دیگر، به اصلاح مبانی اقتصاد کشور بستگی دارد. فرض کنیم ما حقوق این انسان زحمتکش را بیست درصد یا چهل درصد اضافه کردیم؛ اما اگر تورم را مهار و ارزش پول ملی را تأمین نکردیم، آن مقداری که او امسال از ما اضافه می گیرد، چنانچه از رشد بی رویه ی قیمتها پایین تر باشد، فایده ای برای او ندارد^۹».

۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت های دانش بنیان، ۱۳۹۱/۵/۸

۲- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت، در آغاز هفته ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۳- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت، در آغاز هفته ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۴- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳ - ۹۱/۳/۵

۵- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار هیأت علمی و کارشناسان جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۳/۰۴/۰۱

۶- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت، در آغاز هفته ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۷- فرمان هشت ماده ی مقام معظم رهبری به سران قوا، ۱۳۸۰/۰۲/۱۰

۸- بیانات مقام معظم رهبری در صحن جامع رضوی مشهد مقدس، ۱۳۸۳/۰۱/۰۲

۹- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار معلمان و کارگران، ۱۳۸۲/۰۲/۱۰

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

- مبارزه با مفساد اقتصادی: «باید با چشمانی تیزبین، ریزبین و دوربین مراقب فساد اقتصاد بود و با آن مبارزه کرد که در این زمینه همکاری متقابل دولت و دستگاه قضایی ضروری است^۱». «واقعاً نمی‌شود ما کار اقتصادی درست و قوی بکنیم، اما با مفساد اقتصادی مبارزه نکنیم؛ این واقعاً نشدنی است^۲»
- مردمی کردن اقتصاد و بها دادن به مردم: «مردمی کردن اقتصاد، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است^۳». «باید به مردم واقعاً بها دهید^۴».
- توجه به مدیریت مصرف متعادل و پرهیز از اسراف: «مدیریت مصرف یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر. هم دستگاه‌های دولتی، هم دستگاه‌های غیر دولتی، هم آحاد مردم و خانواده‌ها باید به این مسئله توجه کنند؛ که این واقعاً جهاد است^۵».
- فرهنگ‌سازی و اقدام عملی در راستای مبارزه با اسراف: «فرهنگ‌سازی هم لازم است، اقدام عملی هم لازم است. فرهنگ‌سازی‌اش بیشتر به عهده‌ی رسانه‌هاست. واقعاً در این زمینه، هم صدا و سیما در درجه‌ی اول و بیش از همه مسئولیت دارد، هم دستگاه‌های دیگر. باید فرهنگ‌سازی کنید. ما یک ملت مسلمان علاقه‌مند به مفاهیم اسلامی هستیم، اینقدر در اسلام اسراف منع شده، و ما متأسفانه در زندگی مان اهل اسرافیم!^۶»
- مدیریت منابع ارزی: «مسئله‌ی منابع ارزی هم مسئله‌ی مهمی است؛ که خب، حالا آقایان توجه دارید. روی این مسئله دقت کنید، خیلی باید کار کنید. واقعاً باید منابع ارزی را درست مدیریت کرد^۷»
- حمایت و استفاده از تولید ملی: «مسئله‌ی استفاده از تولید ملی را نیز به طور جدی در دستور کار دستگاه‌ها قرار دهید و مصرف اجناس و کالاهای خارجی را در دستگاه‌ها ممنوع اعلام کنید^۸».
- وحدت و انسجام ملی: مسئله‌ی وحدت و انسجام ملی هم به نظر من چیز خیلی مهمی است^۹»
- پرهیز از اسراف و تعادل در مصرف: «امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه‌ی تعادل در مصرف، بلاشک در مقابل دشمن یک حرکت جهادی است؛ انسان میتواند ادعا کند که این اجر جهاد فی‌سبیل‌الله را دارد^{۱۰}». «این قضیه‌ی اسراف و زیاده‌روی، قضیه‌ی مهمی در کشور است^{۱۱}»
- عدم مصرف کالاهای غیر ایرانی و مصرف کالای داخلی: «این را همه‌ی دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند - دستگاه‌های حاکمیتی، مربوط به قوای سه‌گانه - سعی کنند هیچ تولید غیر ایرانی را مصرف نکنند؛ همت را بر این بگذارند. آحاد مردم هم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهایی با مارک‌های معروف خارجی - که بعضی فقط برای نام

۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۱/۱۰/۲

۲- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۳- بیانات در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳ - ۹۱/۳/۵

۴- بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت با رهبر انقلاب - ۹۱/۱۰/۲

۵- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳ - ۹۱/۳/۵

۶- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۷- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۸- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۱/۱۰/۲

۹- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

۱۰- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳ - ۹۱/۳/۵

۱۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، ۱۳۹۱/۶/۲

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

و نشان، برای پز دادن، برای خودنمائی کردن، در زمینه‌های مختلف دنبال مارکهای خارجی می‌روند - ترجیح بدهند. خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند^۱».

در ضمن استفاده حداکثری از زمان و منابع، مقاومت مدبرانه، تولید ثروت حلال، ثبات قیمت‌ها، استفاده از نظرات و دیدگاه‌های اقتصاددان و صاحبان دانش و غیره از دیگر راهکارهای دیگر گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری است که نویسنده به منظور پرهیز از افزایش حجم نوشتار از پرداختن به آن صرف نظر می‌نماید.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در یک جمع‌بندی نهایی و نتیجه‌گیری کلی می‌توان چنین بیان کرد که مقام معظم رهبری با دیدگاهی سیستمی و کل‌نگر ضمن تبیین مفاهیم اقتصاد متکی به نفت و اقتصاد پایدار، راه‌کارهای گذار از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد پایدار را ارائه نموده است از این راهکارها می‌توان به مواردی مانند: جایگزین کردن نفت با فعالیتهای اقتصادی درآمدزای دیگر، متکی بر تولید و اقتصاد دانش بنیان، تمرکز بر صنایع دانش بنیان، ایجاد شرکت‌های دانش بنیان، توانمندسازی بخش خصوصی، حفظ استقلال اقتصادی، استفاده از همه‌ی ظرفیتهای دولتی و مردمی، امنیت فضای اقتصادی، شفاف سازی و اصلاح رسانی مسائل اقتصادی برای مردم، مهار تورم و تامین ارزش پول ملی، مبارزه با مفاسد اقتصادی، مردمی کردن اقتصاد و بها دادن به مردم، توجه به مدیریت مصرف متعادل و پرهیز از اسراف، فرهنگ‌سازی و اقدام عملی در راستای مبارزه با اسراف، مدیریت منابع ارزی، حمایت و استفاده از تولید ملی، وحدت و انسجام ملی، پرهیز از اسراف و تعادل در مصرف، عدم مصرف کالاهای غیر ایرانی و مصرف کالای داخلی و غیر... اشاره کرد. لذا آنچه بیش از هر عاملی در تحقق اقتدارآفرین آرمان‌های نظام اسلامی در حوزه اقتصادی و رسیدن به این موفقیت بزرگ تاثیر دارد، میزان بهره‌مندی، بکارگیری و عمل به رهنمودهای مقام معظم رهبری است که بایستی همواره مدنظر مسئولین و آحاد افراد جامعه اسلامی باشد.

منابع

- ۲- آهني‌ها، اصغر، (۱۳۹۱)، موانع اشتغال‌زائی در کشور قسمت چهارم، وبلاگ شخصی ۹۱/۴/۳
- ۳- ادیب حاج باقری، محسن و همکاران، (۱۳۸۶)، روش‌های تحقیق کیفی. تهران، انتشارات بُشری
- ۴- بزرگ‌نیا، محمد و عبدالحمید صادق نژاد، (۱۳۹۱)، نقش اقتصاد مقاوتی در مقابله با تحریم‌ها، فصلنامه قلم، تهران، انتشارات مراپش
- ۵- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از مسئولان شرکت‌های دانش بنیان هشتم مردادماه ۱۳۹۱
- ۶- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای هیئت دولت در آغاز هفته‌ی دولت، دوم شهریور ماه ۱۳۹۱
- ۷- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از کارگزاران نظام، پنجم خردادماه ۱۳۹۱
- ۸- خورشیدی، عباس و سید حمیدرضا قریشی، (۱۳۸۱)، راهنمای تدوین رساله و پایان‌نامه، تهران، انتشارات یسپرون
- ۹- رشیدزاده، فتح‌الله (۱۳۸۹)، تربیت نظامی. تهران، چاپخانه دانشگاه افسری امام علی^(ع)

۱- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، چهارم رمضان المبارک ۱۴۳۳-۹۱/۳/۵

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

۱۰- سنایی فر، اکبر و همکاران، (۱۳۹۱)، الزامات و ارکان اقتصاد مقاومتی، اصفهان، بی نا
۱۱- فولادگر، حمیدرضا، (۱۳۹۱)، تبلور اقتصاد مقاومتی در دل تحقق اصل ۴۴ نهفته، تهران، انتشارات خبرگزاری خانه
ملت.

۱۲- نرم افزار حدیث ولایت، این نرم افزار شامل کلیه سخنرانی ها و مکتوبات مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۰
می باشد

۱۳- نعمت الهی، حسن و سعید حیدری کبریتی، ()، اقتصاد مقاومتی، تهران، نیلوفران

۱۴- Smith, K. (۲۰۰۲)., What is knowledge economy? Knowledge intensity and distributed knowledge
bases. Maastricht: INTECH, Discussion paper series.

۱۵- World Bank (۲۰۰۲)., Constructing Knowledge societies: new challenges for tertiary education.
Washington D.C.: World Bank Publications.

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

کارگاه آموزشی
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

کارگاه آموزشی
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

کارگاه آموزشی
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران